

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, národnej kriminálnej agentúry, odboru Bratislava ČVS: PPZ-7/NKA-BA4-2021 z 29. januára 2021 bol sťažovateľ obvinený z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona a zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe, ako je uvedený v uznesení o vznesení obvinenia. Napadnutým uznesením špecializovaného súdu bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Zároveň špecializovaný súd neprijal písomný sľub sťažovateľa podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a nenahradil jeho väzbu ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Samotná väzba začala sťažovateľovi plynúť 2. februára 2021.

3. Proti svojmu vzatiu do väzby sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol a zamietol aj prostriedky nahradzujúce väzbu vrátane žiadosti o nahradenie väzby zárukou dôveryhodnej osoby.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v prvom rade poukázal na porušovanie svojich práv na ochranu zdravia a porušovanie zákazu neľudského zaobchádzania a mučenia podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 40 ústavy, ako aj čl. 3 dohovoru. Sťažovateľ poukazuje hlavne na skutočnosť, že trpí depresívnou poruchou a úzkosťou so sklonom k suicidálnym tendenciám, a preto môže mať kolúzna väzba nezvratné dôsledky na jeho zdravie a život. Neľudské zaobchádzanie vidí sťažovateľ najmä v tom, že v kolúznej väzbe mu je odopieraná nevyhnutná zložka jeho liečby, ktorou je rodinné prostredie (resp. trvalá psychiatrická pomoc, ktorá mu na požadovanej úrovni môže byť zabezpečená iba v rodinnom prostredí). Ďalšie porušenie vidí sťažovateľ v tom, že hoci mal pri svojom vzatí do väzby negatívny test na COVID-19, po vzatí do väzby bol hospitalizovaný na psychiatrickom infekčnom COVID oddelení v nemocnici pre obvinených a odsúdených, čím mohol byť vystavený ohrozeniu svojho zdravia a života nebezpečnou nákazlivou ľudskou chorobou (COVID-19). Sťažovateľ podotkol, že proti postupu orgánov činných v trestnom konaní podal sťažnosť podľa § 210 Trestného poriadku, o ktorej do podania jeho ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté.

5. Sťažovateľ tiež tvrdil, že jeho právo na spravodlivý súdny proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a osobnú slobodu [čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru] bolo porušené tým, že špecializovaný súd a najvyšší súd založili materiálny dôvod jeho väzby iba na výpovedi tzv. [REDAKOVANÉ] ([REDAKOVANÉ]). V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci [REDAKOVANÉ] proti Slovenskej republike, v ktorom bolo deklarované porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade, ak je vina založená na výpovedi osoby, ktorá získala v trestnom konaní výhodu na základe právomoci prokuratúry bez akejkoľvek súdnej kontroly.

6. Sťažovateľ ďalej namietal, že súdy rozhodujúce o jeho väzbe porušili jeho právo na osobnú slobodu a na spravodlivý súdny proces aj tým, že sa nevysporiadali s jeho podstatnými námietkami. Sťažovateľ tvrdí, že súdy sa nekriticky stotožnili s výpoveďami tzv. [REDAKOVANÉ], a to bez toho, aby v kontexte jeho námietok vyhodnotili tieto výpovede vo vzájomnej súvislosti aj s výpoveďami ostatných svedkov. Poukázal pritom na výpovede [REDAKOVANÉ] a obvineného [REDAKOVANÉ], ktoré mali podľa neho spochybňovať výpoveď svedka [REDAKOVANÉ]. Taktiež poukázal na svoje závery týkajúce sa výpovedí [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktoré sú odlišné od záverov súdov rozhodujúcich o jeho väzbe. Sťažovateľ ďalej zdôraznil, že konajúce súdy sa nevyjadrili k jeho podstatnej námietke, že nebola preukázaná spojitosť medzi ním a obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], pričom tvrdenie v napadnutom uznesení najvyššieho súdu (že prepojenie má byť predmetom ďalšieho dokazovania) považuje za arbitrárne. Sťažovateľ namietal, že vymedzenie skutkov, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, je neurčité. Tvrdí, že najvyšší súd si protirečí, ak poukazuje na povinnosť konkretizovať formuláciu skutku jednoznačným spôsobom a zároveň tvrdí, že v tomto štádiu trestného konania to nemá vplyv na dôvodnosť trestného stíhania. Ďalej sťažovateľ poukazuje, že nemôže byť špeciálnym subjektom v rámci právnej kvalifikácie, ktorá sa mu kladie za vinu, a názor najvyššieho súdu, že právna kvalifikácia sa v priebehu trestného konania môže zmeniť, považuje za arbitrárny.

7. Sťažovateľ sa tiež domnieva, že v predmetnej veci nie sú naplnené ani podmienky útekovej a kolúznej väzby. K útekovej väzbe podotkol, že po tom, čo mu bolo vznesené obvinenie, prišiel dobrovoľne na územie Slovenskej republiky, pričom nesúhlasí s tým, že z jeho strany išlo o účelové konanie. Ku kolúznej väzbe podotkol, že viacerí jeho spoluobvinení, resp. svedkovia už nepôsobia na Finančnej správe Slovenskej republiky (ďalej len „finančná správa“), resp. že po voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky (v roku 2020, pozn.) malo dôjsť k oslabeniu jeho údajného vplyvu na nové zloženie politického spektra vo vedení štátu. Zároveň tvrdí, že ak v konaní nie je jednoznačne formulovaný skutok aj do spôsobu jeho spáchania, potom nemôže dôvod kolúznej väzby vyplývať zo závažnosti trestnej činnosti, ako to uviedol najvyšší súd v napadnutom uznesení.

8. K nenahradeniu svojej väzby sťažovateľ uviedol, že zo strany súdov rozhodujúcich o jeho väzbe je požadovanie preukázania výnimočných okolností prípadu pre uplatnenie nahradenia väzby logicky chybné a protirečivé. Podľa sťažovateľa je totiž samotná väzba výnimočný prípad a jej nahradenie by malo byť štandardom. Sťažovateľ tiež uvádza, že konajúce súdy nedali odpoveď na jeho námietku, že dôvodom na nahradenie väzby môžu byť jeho psychiatrické diagnózy.

9. Napokon sťažovateľ konštatuje, že najvyšší súd porušil aj jeho právo na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, keď v napadnutom uznesení poukázal na jeho vplyv na finančnej správe ako na okolnosť odôvodňujúcu jeho kolúznu väzbu. Podľa sťažovateľa je *«... trestné stíhanie ešte len na začiatku preto sa na trestný čin, pre ktorý je sťažovateľ stíhaný vzťahuje prezumpcia neviny a preto ani najvyšší súd nemôže za „konkrétnu skutočnosť“ odôvodňujúcu kolúznu väzbu sťažovateľa považovať s istotou, že sťažovateľ využíval svoj vplyv v záujme získania majetkového prospechu, či zachovania vplyvu na finančnej správe, a tento vplyv nemôže byť konštatovaný s istotou za zjavný po osobnej, či finančnej stránke.»*

10. Sťažovateľ sa vzhľadom na už uvedené dôvody preto domnieva, že napadnuté uznesenia špecializovaného súdu a najvyššieho súdu sú arbitrárne, vnútorne protirečivé, a teda nezrozumiteľné, a preto nimi došlo k bezprostrednému zásahu do ním označených základných práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva sťažovateľa na osobnú slobodu [čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru], práva na spravodlivý súdny proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru), prezumpcie neviny (čl. 50 ods. 2 ústavy) a práva na ochranu zdravia, resp. porušovanie zákazu neľudského zaobchádzania a mučenia (čl. 16 ods. 2 a čl. 40 ústavy, ako aj čl. 3 dohovoru) napadnutými uzneseniami špecializovaného súdu a najvyššieho súdu.

12. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

K porušeniu označených práv napadnutým uznesením špecializovaného súdu:

13. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

14. Zmyslom a účelom už uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnuté uznesenie špecializovaného súdu bolo predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe sťažovateľom podanej sťažnosti. Konanie o tejto sťažnosti bolo skončené napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým uznesením špecializovaného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý

poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením špecializovaného súdu. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti nemá ústavný súd danú právomoc, preto ju bolo potrebné v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde]. V ďalších bodoch odôvodnenia tohto uznesenia sa preto ústavný súd zaoberal namietaným porušením sťažovateľom označených práv vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu.

K napadnutému porušeniu práva na spravodlivý proces:

16. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru je z vecného hľadiska (*ratione materiae*) v trestných veciach aplikovateľný v zásade len na rozhodovanie vo veci samej (rozhodovanie o vine a treste, t. j. trestnom obvinení) a nevzťahuje sa na rozhodovanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, z hľadiska procesných záruk poskytnutých osobe nachádzajúcej sa vo väzbe prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (m. m. napr. I. ÚS 256/07, II. ÚS 15/05, III. ÚS 272/03, IV. ÚS 65/05). Tento právny názor vychádza z rešpektovania rozhodovacej praxe ESLP, v zmysle ktorej sa osobná sloboda chráni v zásade prostredníctvom čl. 5 dohovoru.

17. Ústavný súd preto uvádza, že argumentácia sťažovateľa s poukazom na rozhodnutie ESLP [redacted] proti Slovenskej republike v tomto kontexte nemá žiadne opodstatnenie. V sťažovateľovom prípade totiž ide o založenie podozrenia o páchaní trestnej činnosti (v miere dostatočnej na vznesenie obvinenia, pozn.) na základe výpovedí [redacted], a nie o vyslovenie viny páchatel'a na základe výpovede [redacted], v čom ESLP videl porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru v prípade [redacted]. Ústavný súd konštatuje, že založenie relevantného podozrenia, t. j. materiálneho dôvodu väzby výpoveďami [redacted], je z právneho aj ústavnoprávneho hľadiska úplne bezproblémové. Zároveň podotýka, že trestné stíhanie sťažovateľa je iba v počiatočných štádiách a ako sa bude vyvíjať vo svojej finálnej fáze je otázka neistej budúcnosti, ktorá závisí aj od vykonania dosiaľ neznámych dôkazov, resp. výpovedí ďalších osôb, a preto ak sťažovateľ v tomto momente trestného konania poukazuje na rozhodnutie ESLP [redacted] proti Slovenskej republike, nejde o adekvátne použitý argument.

18. Pretože sťažovateľom označený čl. 6 ods. 1 dohovoru sa vecne nevzťahuje na okolnosti sťažovateľovho väzobného stíhania, ústavný súd odmietol jeho ústavnú sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K napadnutému porušeniu právu na ochranu zdravia a zákazu mučenia:

19. V tejto časti sťažovateľ vidí porušenie svojich práv v tom, že samotné väzobné stíhanie neguje optimálny liečebný proces jeho psychiatrických diagnóz, a tiež v tom, že v rámci jeho hospitalizácie v nemocnici pre obvinených a odsúdených, mohol byť vystavený možnosti nákazy chorobou COVID-19. Ústavný súd konštatuje, že žiadna zo sťažovateľom uvádzaných okolností bezprostredne nesúvisí s napadnutým uznesením najvyššieho súdu a ešte menej s obsahom práva na ochranu zdravia, resp. zákazom mučenia a neľudského zaobchádzania.

20. V prvom rade ústavný súd uznáva, že akékoľvek zdravotné problémy (od zlomenej ruky po psychiatrické diagnózy) sa liečia efektívnejšie v idylickom rodinnom prostredí ako v podmienkach

kolúznei väzby. Ale v prípade, ak sú splnené pomerne prísne zákonné predpoklady na väzobné stíhanie, takéto väzobné stíhanie sleduje legitímny cieľ, a preto je relevantné aj napriek objektívnym zdravotným problémom obvinených osôb. Ak bolo cieľom sťažovateľovho argumentu absolútne vylúčiť osoby so zdravotnými problémami z možnosti, aby boli väzobne stíhané, tak ústavný súd konštatuje, že na taký záver nevidí v rámci samotného obsahu práva na ochranu zdravia potenciál. Navyše obsah čl. 40 ústavy predstavuje všeobecné právo na zdravotnú starostlivosť, čo platí aj v priebehu väzobného stíhania (zdravotnú starostlivosť zabezpečuje príslušná súčasť Zboru väzenskej a justičnej stráže). Ústavný súd, samozrejme, nevylučuje, že s osobami pozbavenými osobnej slobody (teda aj väzobne stíhanými) by mohlo byť (teoreticky) zaobchádzané aj neľudským a ponižujúcim spôsobom, ale vylučuje, aby bolo za neľudské a ponižujúce považované samotné zákonné rozhodnutie o väzbe. A práve k tomu v tomto prípade smeruje argumentácia sťažovateľa – t. j. k tomu, že s ohľadom na jeho psychiatrické diagnózy bolo už samotné vzatie do väzby neľudské. Ústavný súd ale konštatuje, že aby sa mohol efektívne zaoberať možnosťou porušenia čl. 16 ods. 2 ústavy alebo čl. 3 dohovoru, musí sťažovateľ predstaviť zaobchádzanie, ktoré považuje za neľudské, resp. ponižujúce, a tomuto účelu nemôže slúžiť iba okolnosť, že bol zákonným spôsobom vzatý do väzby.

21. V rámci druhej námietky sťažovateľa (možnosť nakazenia chorobou COVID-19 v nemocnici pre obvinených) ústavný súd konštatuje, že podmienky väzby v takomto rozsahu neboli predmetom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, t. j. v rámci rozhodovania o väzbe. V každom prípade najvyšší súd registroval aj túto námietku sťažovateľa a správne ho odkázal na postup podľa § 210 Trestného poriadku. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľa je zrejmé, že túto možnosť využil, no do podania ústavnej sťažnosti o jeho žiadosti podľa § 210 Trestného poriadku nebolo rozhodnuté. Ústavný súd preto uzatvára, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a podmienkami jeho hospitalizácie v nemocnici pre obvinených nevidí priamu príčinnú súvislosť.

22. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

23. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základných práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 40 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K napadnutému porušeniu práva na osobnú slobodu:

24. Najvyšší súd v napadnutom uznesení vo vzťahu k podozreniu proti sťažovateľovi poukázal, že jeho dôvodnosť nie je založená iba na jednej výpovedi [REDAKOVANÉ], ale ide o komplex viacerých

výpovedí svedkov osobne zainteresovaných na vzneseným obvinením predpokladanej trestnej činnosti. Zároveň zdôraznil, že rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovanie o vine a treste a úlohou súdov pri rozhodovaní o väzbe nie je s konečnou platnosťou uzatvárať hodnotenie dôkazov alebo ich použiteľnosť. Taktiež ale zdôraznil, že z obsahu spisu nevyplýva žiadny dôkaz svedčiaci o tom, že by [REDAKOVANÉ] alebo [REDAKOVANÉ] boli, či už pozitívne, alebo negatívne, motivovaní konať a vypovedať v neprospech sťažovateľa. Zároveň najvyšší súd konštatoval, že v závislosti od výsledkov ďalšieho vyšetrovania nie je možné vylúčiť situáciu, že dôjde k zmene právnej kvalifikácie skutku (tak ako to naznačila sudkyňa pre prípravné konanie špecializovaného súdu), ale, samozrejme, bez toho, aby to narušilo jeho totožnosť.

25. K samotnej útekovvej väzbe sťažovateľa najvyšší súd uviedol: *«Je nepochybné, že obvinený má ako finančné, tak aj majetkové možnosti bez akýchkoľvek problémov opustiť územie SR. Po vznesení obvinenia nebolo možné nadviazať s ním kontakt. Je pravda, že následne sa sám prihlásil a dobrovoľne prišiel na územie SR a tiež sa prihlásil na výsluch, avšak nemožno z tohto konania nezhliadnuť aj istú účelovosť jeho konania v snahe „mať vedomosť“ o ostatných výsluchoch a smere, ktorým sa uberá dôkazná situácia a pod. Keď sa k uvedeným skutočnostiam pridá ešte potenciálna obava z hrozby vysokým trestom, v súhrne tieto vytvárajú obavu odôvodňujúcu možný útek v snahe vyhnúť sa trestnému stíhaniu alebo hroziacemu trestu.»* Ku kolúznej väzbe najvyšší súd uviedol: *«V danom prípade doposiaľ vypočutí svedkovia poskytli orgánom činným v trestnom konaní presvedčivé a vzájomne sa doplňujúce informácie o údajnom konaní obvinených (spoluobvinených [REDAKOVANÉ]). Je zrejme, že obvinený využíval svoj vplyv v záujme získania majetkového prospechu, či „zachovania vplyvu na Finančnej správe“. Z výpovede svedkov vyplýva, že za obvineným dochádzal ako [REDAKOVANÉ], čoby [REDAKOVANÉ] Finančnej správy ale aj ostatní zamestnanci, s ktorými vybavoval potrebné záležitosti. Vplyv ako osobný, tak aj finančný zo strany obvineného je teda zjavný. Z výpovede [REDAKOVANÉ] napr. vyplýva, ako prezentoval obvinený svoj vplyv na [REDAKOVANÉ] tak, že mu dal „pokyn“ k istému postupu. Tiež svedkovia opísali, ako sa [REDAKOVANÉ] boli či už predstaviť, alebo mu boli predstavení a to po nástupe do svojich funkcií. V danom štádiu trestného konania nemožno s istotou vylúčiť, že by obvinený mohol vplývať na svedkov a nabádať ich k tomu, aby v jeho záujme podstatné skutočnosti týkajúce sa jeho obvinení zmenili. Vzhľadom na povahu a závažnosť trestnej činnosti, ako aj jej charakter je danosť dôvodu kolúznej väzby jednoznačná. V danom prípade je navyše údajné kolúzne konanie obvinených, resp. ich snaha o také konanie preukazované pomerne vysoko presvedčivo a nejde teda len o „dôvodnú obavu“, a to zvlášť vzhľadom na skutočnosť, že je trestné konanie len v počiatočnej fáze. O to viac, keď platí, že kolúzne aktivity nemusia byť dokonané; na zistenie dôvodov kolúznej väzby sa vyžaduje existencia dôvodnej obavy a nie dokonané konanie (pozri § 71 ods. 1 Trestného poriadku). Napokon i z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako to predpokladá dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, ak nebude vzatý do väzby. Znova teda platí predpoklad, že každé rozhodovanie o väzbe sa odohráva iba v rovine pravdepodobnosti - a nie istoty - ohľadne dôsledkov, ktoré môžu nastať, ak nebude obvinený držaný vo väzbe (I. ÚS 162/2016).»*

26. Najvyšší súd zároveň v napadnutom uznesení prízvukoval, že dôvod kolúznej väzby je u sťažovateľa opodstatnený aj samotným charakterom stíhanej trestnej činnosti, spôsobom jej páchania, metódami, ktoré mali byť pri jej páchaní použité. Sťažovateľ je dôvodne podozrivý, že

mal participovať na manipulácii verejného obstarávania, a teda ovplyvňovať jeho priebeh, v snahe zadovážiť si prospech a výhody. Z uvedeného podľa najvyššieho súdu vyplýva obava, že sťažovateľ by sa mohol v prípade prepustenia na slobodu snažiť využívať svoj vplyv na ovplyvnenie priebehu svojho trestného konania.

27. Z už uvedeného podľa ústavného súdu vyplýva, že v prípade väzobného stíhania sťažovateľa sú splnené formálne dôvody väzby, ako aj jej materiálna podmienka. K rozsiahlej argumentácii sťažovateľa, v ktorej spochybňuje spôsob, ako najvyšší súd vyhodnotil viaceré výpovede [REDAKOVANÉ], resp. poukazuje na aspekty výpovedí iných osôb, ktoré majú podľa jeho názoru spochybňovať výpovede [REDAKOVANÉ], ústavný súd konštatuje, že ide o pochopiteľne subjektívne hodnotenia sťažovateľa charakterizované účelovým selektovaním okolností predmetnej trestnej veci. Zároveň ústavný súd podotýka, že takáto argumentácia sťažovateľa je relevantnou obranou smerujúcou k spochybňovaniu jeho viny, no v tomto momente je nedostatočná na elimináciu podozrenia v predmetnej trestnej veci proti jeho osobe. Ústavný súd zároveň opakuje, že dôvodné podozrenia proti sťažovateľovi v tomto momente v žiadnom prípade nepredstavujú finálne hodnotenie dôkaznej situácie.

28. Ústavný súd nepovažuje závery najvyššieho súdu o tom, že právna kvalifikácia skutku sa môže v priebehu konania meniť, resp. že prepojenie sťažovateľa na obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ] má byť predmetom ďalšieho dokazovania, za arbitrárne a ani za protirečivé. Právna kvalifikácia skutku sa totiž môže meniť pri zachovaní totožnosti skutku, ako to správne uviedol najvyšší súd. Samozrejme, prípadná zmena právnej kvalifikácie môže mať vplyv aj na pokračovanie väzobného stíhania sťažovateľa. Ďalšie dokazovanie týkajúce sa sťažovateľovho prepojenia na spoločnosť [REDAKOVANÉ] vyplýva z toho, že ide o počiatočnú fázu trestného stíhania. K námietke sťažovateľa, že vymedzenie skutkov, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, je neurčité, ústavný súd poukazuje, že najvyšší súd, ako aj pred ním špecializovaný súd relevantným spôsobom uzavreli, že v predmetnom období došlo k porušeniu právnych predpisov v súvislosti s obstarávaním a dodávkou informačných systémov pre finančnú správu zo strany spoločnosti [REDAKOVANÉ]. K uvedenému sa zároveň priznali viacerí obvinení, resp. svedkovia na strane finančnej správy a neskôr aj na strane predmetnej obchodnej spoločnosti, pričom zároveň viacerí svedkovia opisujú centrálnu úlohu sťažovateľa pri tomto konaní. Napokon na sťažovateľovu námietku, že nemôže byť špeciálnym subjektom z pohľadu trestného činu podľa § 237 Trestného zákona, odpovedal ešte špecializovaný súd, keď uviedol, že podľa vzneseného obvinenia je sťažovateľ zasadený do rámca organizovanej skupiny a za vinu sa mu kladie práve konanie v rámci tejto organizovanej skupiny. Hoci vzhľadom na právomoc mohol ústavný súd posudzovať iba namietané porušenie označených práv vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, pri jeho posudzovaní musel zohľadniť aj odôvodnenie napadnutého uznesenia špecializovaného súdu. Tieto z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08).

29. K útekovvej väzbe ústavný súd (nad rámec hodnotenia v napadnutom uznesení najvyššieho súdu) poznamenáva, že samotná okolnosť, že sťažovateľ po vznesení obvinenia dobrovoľne prišiel z cudziny pred vyšetrovateľa, nevylučuje možnosť jeho následného útoku, a to v kontexte s najvyšším súdom zhrnutými majetkovými možnosťami sťažovateľa. Ústavný súd preto nepovažoval za prekročenú hranicu ústavnej udržateľnosti konkretizácie vecného podkladu väzobných dôvodov, a to v súvislosti s ich kumuláciou, teda rozšírením o dôvod kolúznejskej väzby, ktorý má výraznejšiu argumentačnú podporu (bod 25 tohto odôvodnenia). Pretrvávanie dôvodu

útekovej väzby bude potrebné priebežne vyhodnocovať v závislosti od výsledkov vyšetrovania, ktoré má byť vo väzobnej veci prednostné a urýchlené (§ 2 ods. 6 Trestného poriadku).

30. Pri kolúznej väzbe potom ústavný súd nemá dostatočný dôvod na vylúčenie argumentácie najvyššieho súdu, čo platí pri hodnotení charakteru trestnej činnosti (ktorá mala spočívať v skrytom vybavovaní a zabezpečovaní výhod), ako aj pri hodnotení osobného aj finančného vplyvu sťažovateľa na spolupracujúcich svedkov, obvinených, ako aj na ďalšie osoby. Zároveň ústavný súd súhlasí s hodnotením, podľa ktorého na zistenie dôvodov kolúznej väzby postačuje existencia dôvodnej obavy, a nie dokonané konanie obvineného, a podotýka, že skutočnosť, že osoby, na ktoré mal mať sťažovateľ údajný vplyv, už nepôsobia na finančnej správe, resp. že sa zmenila politická reprezentácia pri moci, nevylučujú dôvod kolúznej väzby. Návrhu prokurátora na preventívnu väzbu nevyhoveli ešte špecializovaný súd, avšak aj keď predošlý vplyv sťažovateľa nebudí obavu z pokračovania v trestnej činnosti, má taký potenciál v súvislosti s marením objasňovania závažných skutočností pre trestné stíhanie [§ 71 ods.1 písm. b) Trestného poriadku]. Je potrebné v predmetnej súvislosti dodať, že „konkrétnou skutočnosťou“ v zmysle náveta § 71 ods. 1 Trestného poriadku nie je len manipulačné konanie obvineného po čine (v nadväznosti na možnosť trestného stíhania alebo už v jeho rámci), ale taká skutočnosť môže byť dostatočne vymedzená aj povahou skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, pokiaľ je obvinenie adekvátne podložené pre záver o dôvodnom podozrení zo spáchania trestného činu (môže ísť aj o relevantné okolnosti týkajúce sa osoby obvineného, napríklad o jeho kriminálnu minulosť, čo v tomto prípade ale nie je aktuálne).

31. K námietke sťažovateľa vo vzťahu nenahradeniu jeho väzby ústavný súd objasňuje, že najvyšší súd (a rovnako pred ním aj špecializovaný súd) požadovali preukázanie výnimočných okolností s poukazom na podmienku podľa § 80 ods. 2 tretej vety Trestného poriadku (trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, pozn.), a preto ani túto časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nebolo možné považovať za chybnú, a teda relevantnú vo vzťahu k porušeniu sťažovateľovho práva na osobnú slobodu.

32. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľné a udržateľné. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi týmto napadnutým uznesením a označeným právom na osobnú slobodu [čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru] ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K napadnutému porušeniu práva na prezumpciu nevinu:

33. Ústavný súd nemohol v súvislosti s napadnutým uznesením najvyššieho súdu konštatovať ani porušenie prezumpcie nevinu. V prvom rade charakter trestnej činnosti, pre ktorú bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, resp. jeho údajne postavenie v rámci organizovanej skupiny sú podľa výpovedí svedkov a obvinených definované aj jeho bezprostredným vplyvom na finančnú správu (v predmetnom čase, pozn.). Pri odôvodňovaní kolúznej väzby najvyšší súd celkom zjavne konštatoval vo vzťahu k sťažovateľovi iba stav podozrenia zo spáchania trestnej činnosti. S týmto súvisí aj uistenie najvyššieho súdu, že väzobné stíhanie sťažovateľa nič nehovorí o jeho vine či nevine (napr. s. 27 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu). Teda samotný slovný zvrät (o vplyve sťažovateľa na finančnú správu v záujme získania majetkového prospechu, pozn.), ktorý použil

najvyšší súd v rámci hodnotenia podmienok kolúznej väzby, v kontexte zvyšku odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nemôže evokovať porušenie prezumpcie nevinu.

34. Pretože ústavný súd dospel k záveru, že v sťažovateľom namietanom prípade išlo zo strany najvyššieho súdu iba o vyjadrenie stavu podozrenia zo spáchania trestného činu, a teda nemohlo dôjsť k porušeniu zásady prezumpcie nevinu (m. m. III. ÚS 163/08), je ústavná sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti zjavne neopodstatnená [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

35. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutých väzobných rozhodnutí, prepustenie sťažovateľa na slobodu, primerané finančné zadostučinenie a náhrada trov právneho zastúpenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor Duľa
predseda senátu